

2011-05-04

Dnr 43-2010:6064

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Umgransele skola, Södermalms-
skolan och Knaftens skola
i Lycksele kommun

2011-05-04

1 (4)

Dnr 43-2010:6064

Rektorn vid
Umgransele skola
Umgransele 96
921 91 Lycksele

Södermalmsskolan
Grundtjärnsvägen 67
921 37 Lycksele

Knaftens skola
PI 209
921 92 Knaften

Kjelllove.bergstrom@edu.Lycksele.se

Lycksele kommun
921 81 Lycksele
kommun@lycksele.se

Tillsyn i Umgransele skola, Södermalmsskolan och Knaftens skola

Förskoleklass
Grundskola årskurserna 1–6

Helhetsbedömning

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Umgransele skola, Södermalmsskolan

2011-05-04

2 (4)

Dnr 43-2010:6064

och Knaftens skola och Lycksele kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Vid samtliga skolor redovisas resultaten av kravnivåerna på nationella prov och elevernas läs- och skrivkunnighet i årskurs 2 i respektive skolas kvalitetsredovisning. Tillsynen visar dock att skolorna inte har övergripande sammanställningar av elevernas resultat i årskurs 3 i svenska, svenska som andraspråk och matematik och i årskurs 5 i alla ämnen i relation till de nationella uppnåendemålen. Därmed saknas ett viktigt underlag för att bedöma hur väl skolorna lyckats med kunskapsuppdraget och vilka förändringar som kan behöva vidtas för ökad måluppfyllelse. Sedan höstterminen 2010 har Lycksele kommun inlett ett arbete där skolorna en gång per termin redovisar elever som riskerar att inte uppnå målen i varje ämne i samtliga årskurser. Enligt Skolinspektionen kan sammanställningen fungera som ett underlag för en analys av resultaten. Skolinspektionen vill i sammanhanget påtala vikten av att en analys av underlaget verkligen kommer till stånd. Det är också viktigt att samarbetsformer med mottagande 7–9 skola utvecklas så att undervisningens innehåll tydligt inriktas på ett 1–9-års perspektiv.

Tillsynen visar att det bland skolornas personal finns stor erfarenhet och engagemang samt att arbetet utgår från en helhetssyn på elevernas utveckling och lärande. Skolorna har också rutiner för att tidigt fånga upp elevers olika stödbehov. Rektorn behöver dock ta ett tydligare pedagogiskt ledningsansvar för att säkerställa att elevernas utveckling och lärande sker utifrån de nationella målen. Bland annat behöver rektorn för att tydligare leda skolornas utvecklingsarbete i högre grad hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet. Det är också angeläget att kommunen ser till att rektorn ges förutsättningar att kunna fullgöra sitt uppdrag som pedagogisk ledare.

Av tillsynen framkommer vidare att skolornas beredskap för att ta emot flerspråkiga elever, exempelvis från kommunens förberedelseklasser, ofta är bristfällig. Även här behöver rektorn ta ett tydligare ledningsansvar för att säkerställa att eleverna ges den undervisning eller det särskilda stöd de har rätt till.

Slutligen visar tillsynen att skolorna erbjuder eleverna en trygg studiemiljö och att det bedrivs ett aktivt värdegrundsarbete. För att ytterligare stärka det systematiska arbetet med att förebygga kränkningar behöver skolorna utarbeta en plan mot kränkande behandling där en kartläggning av skolornas specifika behov eller riskområden tydligt framgår.

2011-05-04

3 (4)

Dnr 43-2010:6064

Skolinspektionen har i tillsynen av Umgransele skola, Södermalmsskolan och Knaftens skola identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Rektorn tar inte tillräckligt ansvar för elevernas utveckling och lärande vid skolorna (Lpo 94, 2. Mål och riktlinjer).
- De individuella utvecklingsplanerna med skriftliga omdömen vid skolorna motsvarar inte grundskoleförordningens krav (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Rektorn genomför inte kontinuerliga uppföljningar och utvärderingar i tillräcklig omfattning (2 kap. 2§ skollagen, Lpo 94, avsnitt 2 Skolans värdegrund och uppdrag samt avsnitt 2.8 Rektorns ansvar).
- Mål och krav klargörs inte tydligt för eleverna vid Umgransele skola (Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter).
- Skolorna har inte årliga planer mot kränkande behandling som motsvarar kraven i skollagen (14 a kap. 8§ 1985 år skollag).
- De åtgärdsprogram skolorna utarbetar uppfyller inte förordningens krav (5 kap. 1§ grundskoleförordningen).
- Södermalmsskolan erbjuder inte studiehandledning på modersmålet till alla elever som är i behov av det (5 kap. grundskoleförordningen)
- Umgransele skola och Södermalmsskolan anordnar inte svenska som andraspråk enligt förordningens krav (2 kap. 15 § grundskoleförordningen).

Bedömningarna redovisas i bilagorna 2-4

Rektor och Lycksele kommun har ansvar för att skolans brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag beslutet för Lycksele kommun meddelas. I samband med redovisningen vill Skolinspektionen att kommunen lämnar in en sammanställning av kunskapsresultaten i årskurserna 3 och 5 för att kunna bedöma skolans måluppfyllelse. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Lycksele kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

2011-05-04

4 (4)

Dnr 43-2010:6064

I ärendets slutliga handläggning har undervisningsråden Pererik Hagberg, Solweig Bäckman och jurist Anders Granberg deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Joakim Blomberg
Enhetschef

Anna Davis
Utredare

Bilagor:

Bilaga 1	Allmänt om tillsynen
Bilaga 2	Tillsynsprotokoll och bedömningar för Umgransele skola
Bilaga 3	Tillsynsprotokoll och bedömningar för Södermalmsskolan
Bilaga 4	Tillsynsprotokoll och bedömningar för Knaftens skola

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Lycksele kommun under våren 2011. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Umgransele skola den 2 mars, Södermalmsskolan 22 mars och Knaftens skola 23 mars 2011.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett kommunbeslut. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: måloppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö samt enskild elevs rätt. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Umgransele skola, Södermalmsskolan och Knaftens skola, dels den information som samlats in under besöket. I skolorna intervjuades rektorn, lärare, annan personal och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats ([www.skolinspektionen.se/Tillsyn & granskning](http://www.skolinspektionen.se/Tillsyn_&_granskning)).

Beskrivning av Umgransele skola

Tabell 1: Antal elever

Umgransele skola	Antal elever
Förskoleklass	2
Grundskola	25

Källa: Skolans uppgifter, mars 2011

Umgransele skolan är belägen cirka 2 mil väster om Lycksele. Utbildningen omfattar förskoleklass, grundskolans årskurser 1–6 samt fritidshem. Bedömningen av skolbarn-omsorgens verksamhet redovisas i ett särskilt kommunövergripande beslut.

Eleverna vid Umgransele skola är organiserade i åldersheterogena klasser, fördelade i förskoleklass och grundskola årskurserna 1–3 samt årskurserna 4–6. Förskoleverksamhetens 5 åringar arbetar delar av dagen tillsammans med förskoleklassen. Rektorn ansvarar också för Knaftens skola och Södermalmsskolan som omfattar förskoleklass och grundskola till och med årskurs 6. Därtill ansvarar rektorn för förskoleverksamheten i Södermalm och Örträsk.

I skolan främjas arbetet med hälsa och livsstil. Den omgivande naturen används aktivt i den pedagogiska verksamheten. Bland annat bedrivs uteundervisning i ett flertal ämnen. Prioriterade insatser genomförs i matematik och skriv- och läsutveckling.

Tillsynsprotokoll för Umgransele skola

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

☐

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

☒

Lärarnas bedömning och utvärdering

☒

Rektorns ansvar för uppföljning och

utvärdering

☒

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

☒

Tillit till elevens förmåga

☐

Trygghet och studiero

☒

Enskild elevs rätt

Bedömning

☐

Undervisningstid och val

☒

Särskilt stöd

☒

Studie- och yrkesvägledning

☐

Avgifter

☐

Rektorns beslutsfattande

☐

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Kunskapsresultaten har inte kunnat bedömas i sin helhet på grund av att skolan saknar en sammanställning av kunskapsresultaten i årskurs 5 i samtliga ämnen. Se vidare bedömningsområde Rektors ansvar för uppföljning och utvärdering. För läsåret 2009/10 gick ingen elev i årskurs 3.

Huvudområde: Pedagogisk utveckling och ledning av skolan

Bedömningsområde: Fokus på skolans uppdrag

Bedömning:

Rektorn behöver i sitt dagliga arbete ta större ansvar för elevernas utveckling och lärande.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2. Mål och riktlinjer, avsnitt 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Av intervjuer framgår att rektorn inte tar ett tydligt pedagogiskt ledningsansvar för verksamheten i Umgransele skola. Rektorn uppger att förutsättningarna att verka som pedagogisk ledare är begränsade på grund av hög arbetsbelastning. Detta har exempelvis inneburit att rektorns verksamhetsbesök inte kunnat genomföras i tillräcklig omfattning. Vidare framkommer i intervjuer med både rektorn och lärare att gemensamma pedagogiska diskussioner om skolans utveckling sker i begränsad omfattning. Rektorn har inte heller en samlad bild av måluppfyllelsen i varje enskilt ämne. Sammantaget saknar rektorn viktiga underlag för att följa upp och leda skolans utvecklingsarbete mot ökad måluppfyllelse.

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

De individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen som skolan upprättar uppfyller inte grundskoleförordningens krav.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering:*Individuell utvecklingsplan med skriftliga omdömen*

Skolan har individuella utvecklingsplaner för samtliga elever. Dock finns inte skriftliga omdömen om elevernas kunskapsutveckling i relation till målen i alla ämnen som eleverna får undervisning i. I exempel på skriftliga omdömen för elever i äldre årskurser är kopplingen till de nationella målen i ett flertal ämnen bristfällig. Vidare framgår i utvecklingsplanerna inte alltid en beskrivning av de insatser skolan ska vidta för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt i inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

Skolinspektionen vill klargöra att även om eleverna har ämnesövergripande undervisning i natur- och samhällsorienterande ämnen ska skriftliga omdömen om kunskapsutvecklingen ges i varje ämne som eleven får undervisning i. Detta är ett krav från och med årskurs 5 då kursplanerna har mål att uppnå i alla ämnen. Kravet att ge skriftliga omdömen gäller även ämnena teknik och modersmål.

Bedömningsområde: Rektors ansvar för uppföljning och utvärdering**Bedömning:**

Rektorn tar inte ansvar för att skolans kunskapsresultat regelbundet följs upp och utvärderas.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § skollagen

Lpo 94, avsnitt 1 skolans värdegrund och uppdrag

Lpo 94, 2.8 Rektorns ansvar

1 kap. 2 § skollagen

Motivering:*Utvärdering av kunskapsresultat*

Enligt läroplanen ansvarar rektorn för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen. Det är viktigt att resultaten följs upp och utvärderas både på individ- och skolnivå så att nya metoder kan prövas och utvecklas. Genom att sammanställa resultaten på skolnivå kan rektorn följa och utvärdera resultaten över tid samt exempelvis se skillnader mellan kön och ämnen.

Vid Umgransele skola finns ingen dokumenterad sammanställning av kunskapsresultaten på skolnivå i årskurs 5 i relation till uppnåendemålen i varje ämne. (För läsår 2009/10 fanns ingen elev i årskurs 3.) Därmed saknar skolan ett viktigt underlag i analysen av elevernas kunskapsresultat på en skölvövergripande nivå. Av intervjuer och skolans kvalitetsredovisning framgår att bedömningen som skolan gör av kunskapsresultaten baseras på de nationella proven. Nationella prov ersätter dock inte den uppföljning och utvärdering som ska göras i förhållande till kursplanerna.

Skolinspektionen vill framhålla vikten av att lärarnas bedömning av om eleverna uppnått målen i årskurs 3 och årskurs 5 sammanställs på skolnivå. Detta ska göras i svenska, svenska som andraspråk och matematik i årskurs 3 och i varje enskilt ämne i årskurs 5.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Skolan behöver förbättra arbetet med att tydliggöra mål och krav för eleverna.

Författningsstöd:

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, rättigheter och skyldigheter.

Motivering:

I samtal med skolans äldre elever framkommer att de främst känner till målen för svenska, matematik och engelska. Däremot har eleverna en otydlig bild av mål och krav i övriga ämnen.

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolans årliga plan mot kränkande behandling motsvarar inte kraven i skollagen.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § Skollagen

Motivering:

Umgransele skola har en likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling som avser läsåret 2010/2011. Planen innehåller bland annat exempel på förebyggande åtgärder som generellt genomförs på skolan och rutiner för hur personalen ska agera när ett barn upplevt sig utsatt för kränkande behandling. Planen beskriver också ett antal planerade gemensamma aktiviteter inför läsåret 2010/2011. Av planen framgår dock inte att de insatser som beskrivs utgår från en aktuell kartläggning av de behov som identifierats vid Umgransele skola. En redogörelse för hur planerade åtgärder från föregående läsår genomförts redovisas inte heller i planen.

För stöd i arbetet med plan mot kränkande behandling se Skolverkets allmänna råd och kommentarer för att främja likabehandling och förebygga diskriminering och kränkande behandling. Se även Diskrimineringsombudsmannens, Barn- och elevombudsmannens och Skolinspektionens handledning för att utforma en likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling (2009).

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Skolans åtgärdsprogram uppfyller inte kraven i grundskoleförordningen.

Författningsstöd:

5 kap. 1 § grundskoleförordningen

Motivering:

Skolan utarbetar åtgärdsprogram till de elever som är i behov av särskilt stöd. De åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit det av uppfyller dock inte kraven enligt grundskoleförordningen. Av programmen framgår inte tydligt vilka behov eleven har och det finns exempel på program där fokus mer är på elevernas svårigheter. Det framgår inte heller hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. I de åtgärdsprogram skolan redovisat anges endast datum när utvärdering ska ske.

För stöd i utarbetandet av åtgärdsprogram se Skolverkets allmänna råd och kommentarer för arbetet med åtgärdsprogram (SKOLFS 2008:25).

Bedömningsområde: Undervisningstid och val

Bedömning:

Elever i behov av svenska som andraspråk får inte denna undervisning enligt förordningens krav.

Författningsstöd:

2 kap. 15 § grundskoleförordningen.

Motivering:

Tillsynen visar att skolans flerspråkiga elever både följer kursplanen i svenska och svenska som andraspråk vilket inte är förenligt med grundskoleförordningens krav. Berörda elever erhåller extra stöd i svenska en gång i veckan och följer då kursplanen i svenska som andraspråk. När eleverna har ämnet svenska följs kursplanen i svenska. Detta bekräftas i intervjuer med lärare. Av intervju med rektorn framgår att beslut om undervisning i svenska som andraspråk inte fattats. Som skäl anges bristande resurser, samt en osäkerhet om hur elevernas behov av svenska som andraspråk ska bedömas. Vidare framgår att rektorn inte har en tydlig bild av den undervisning som de flerspråkiga eleverna erhåller vid det extra undervisningstillfället.

Skolinspektionen vill klargöra att elever som bedöms vara i behov av undervisning i svenska som andraspråk har rätt till denna undervisning. Undervisningen ska då utgå från kursplanen i svenska som andraspråk. Rektorn beslutar om undervisning i

svenska som andraspråk ska anordnas. Det är också viktigt att beakta att svenska som andraspråk är ett ämne med egen kursplan som ska genomföras i stället för svenska.

Beskrivning av Södermalmsskolan

Tabell 1: Antal elever

Södermalmsskolan	Antal elever
Förskoleklass	17
Grundskola	124

Källa: Skolans uppgifter, mars 2011

Södermalmsskolan är belägen i centrala Lycksele. Utbildningen omfattar förskoleklass, grundskolans årskurser 1–6 samt fritidshem. Bedömningen av skolbarnomsorgens verksamhet redovisas i ett särskilt kommunövergripande beslut.

Eleverna vid Södermalmsskolan är organiserade i åldershomogena klasser i årskurserna 1 till 5. Lärarna utgör två arbetslag som omfattar förskoleklass och grundskola årskurserna 1–3 och årskurserna 4–6. I skolans arbetslag ingår en modersmålslärare i arabiska. Av skolans elever har 34 elever ett annat modersmål än svenska.

Rektorn ansvarar också för Umgransele skola och Knaftens skola som omfattar förskoleklass och grundskola till och med årskurs 6. Därtill ansvarar rektorn för förskoleverksamheten i Södermalm och Örträsk.

I skolan främjas exempelvis arbetet med pedagogisk verksamhet i skolskogen, internationellt samarbete och särskilda insatser i matematik och läs- och skrivutveckling.

Tillsynsprotokoll för Södermalmsskolan

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

☐

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

☒

Lärarnas bedömning och utvärdering

☒

Rektorns ansvar för uppföljning och
utvärdering

☒

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

☐

Tillit till elevens förmåga

☐

Trygghet och studiero

☒

Enskild elevs rätt

Bedömning

☐

Undervisningstid och val

☒

Särskilt stöd

☒

Studie- och yrkesvägledning

☐

Avgifter

☐

Rektorns beslutsfattande

☐

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Kunskapsresultaten har inte kunnat bedömas i sin helhet på grund av att skolan saknar en sammanställning av kunskapsresultaten i årskurs 3 i svenska, svenska som andraspråk och matematik och i årskurs 5 i samtliga ämnen. Se vidare bedömningsområde Rektors ansvar för uppföljning och utvärdering.

Huvudområde: Pedagogisk utveckling och ledning av skolan

Bedömningsområde: Fokus på skolans uppdrag

Bedömning:

Rektorn behöver i sitt dagliga arbete ta större ansvar för elevernas utveckling och lärande.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2. Mål och riktlinjer, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Av intervjuer med rektorn och personal framgår att rektorn inte fullt ut tar ett pedagogiskt ledningsansvar för skolan. Rektorn uppger begränsningar i förutsättningarna att verka som pedagogisk ledare på grund av hög arbetsbelastning. Exempelvis har planerade verksamhetsbesök med tydligt innehåll inte genomförts på önskvärt sätt. I intervjuer med personalen bekräftas denna bild och det framkommer ett behov av ökad ledning och styrning samt återkoppling på det pedagogiska arbetet. Vidare framkommer att rektorn på skolnivå inte har en tydlig bild av måluppfyllelsen i samtliga ämnen. Sammantaget saknar rektorn viktiga underlag för att följa upp och leda skolans utvecklingsarbete mot ökad måluppfyllelse.

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

De individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen som skolan upprättar uppfyller inte grundskoleförordningens krav.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen.

Motivering:*Individuell utvecklingsplan med skriftliga omdömen*

Individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen ska ge elever tydlig information om kunskapsutvecklingen i relation till målen i varje ämne som eleverna får undervisning i.

I Södermalmsskolan har alla elever en individuell utvecklingsplan med skriftliga omdömen. De skriftliga omdömen som Skolinspektionen tagit del av redovisar inte alltid tydligt elevernas kunskapsutveckling i relation till målen. Vidare framgår att elever i de äldre årskurserna ges omdömen i ämnesblocken samhälls- och naturorienterande ämnen.

Skolinspektionen vill klargöra att även om eleverna har ämnesövergripande undervisning i natur- och samhällsorienterande ämnen ska skriftliga omdömen om kunskapsutvecklingen ges i varje ämne som eleven får undervisning i. Detta är ett krav från och med årskurs 5 då kursplanerna har mål att uppnå i alla ämnen. Kravet att ge skriftliga omdömen gäller även ämnena teknik och modersmål.

Bedömningsområde: Rektors ansvar för uppföljning och utvärdering**Bedömning:**

Rektorn tar inte ansvar för att skolans kunskapsresultat regelbundet följs upp och utvärderas.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § skollagen

Lpo 94, avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag

Lpo 94, avsnitt 2.8 Rektorns ansvar

Motivering:

Enligt läroplanen ansvarar rektorn för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen. Det är viktigt att resultaten följs upp och utvärderas både på individ- och skolnivå så att nya metoder kan prövas och utvecklas. Genom att sammanställa resultaten på skolnivå kan rektorn följa och utvärdera resultaten över tid samt exempelvis se skillnader mellan kön och ämnen.

I skolans kvalitetsredovisning och i intervju med rektorn framgår att det främst är resultaten på de nationella ämnesproven som följs upp och utvärderas. Däremot har skolan ingen övergripande sammanställning av resultaten i alla ämnen på skolnivå i förhållande till de nationella målen i årskurs 3 i svenska, svenska som andraspråk och matematik och i varje enskilt ämne i årskurs 5. Därmed saknar rektorn ett viktigt underlag för att kunna följa upp och analysera om skolans verksamhet är utformad på ett sätt som ger eleverna möjlighet att nå de nationella målen för utbildningen.

Skolinspektionen vill framhålla vikten av att lärarnas bedömning av om eleverna uppnått målen i årskurs 3 och 5 sammanställs på skolnivå. Detta ska göras i svenska,

svenska som andra språk och matematik i årskurs 3 och i varje enskilt ämne i årskurs 5. De nationella proven utgör ett stöd för lärarna i deras bedömning av elevernas kunskapsutveckling, men de omfattar inte alla mål i kursplanerna.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolans årliga plan mot kränkande behandling motsvarar inte kraven i skollagen.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § Skollagen

Motivering:

Södermalmsskolan har en likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling som avser läsåret 2010/11. Planen innehåller bland annat exempel på förebyggande åtgärder som generellt genomförs på skolan och rutiner för hur personalen ska agera när ett barn upplevt sig utsatt för kränkande behandling. Av planen framgår dock inte att de insatser som där beskrivs utgår från en aktuell kartläggning av de behov som identifierats vid Södermalmsskolan. Planen saknar vidare en redogörelse för vilka åtgärder som skolan avser påbörja eller genomföra under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts föregående läsår redovisas inte heller.

För stöd i arbetet med planen mot kränkande behandling se Skolverkets allmänna råd och kommentarer för att främja likabehandling och förebygga diskriminering och kränkande behandling. Se även Diskrimineringsombudsmannens, Barn- och elevombudsmannens och Skolinspektionens handledning för att utforma en likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling (2009).

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Södermalmsskolans åtgärdsprogram uppfyller inte kraven i grundskoleförordningen.

Skolan ger inte studiehandledning på modersmålet till alla elever som behöver det.

Författningsstöd:

5 kap. 1 § grundskoleförordningen

5 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering:*Åtgärdsprogram*

Södermalmsskolan utarbetar åtgärdsprogram för de elever som är i behov av särskilt stöd. De åtgärdsprogram Skolinspektionen tagit del av har dock inte alltid en tydlig behovsbeskrivning. Vidare framgår inte hur åtgärder ska följas upp och utvärderas.

För stöd i utarbetandet av åtgärdsprogram se Skolverkets allmänna råd och kommentarer för arbetet med åtgärdsprogram (SKOLFS 2008:25).

Studiehandledning på modersmål

Enligt intervjuer med rektor och personal får inte alla elever som behöver det studiehandledning på sitt modersmål. Studiehandledning ges exempelvis på arabiska, tyska, och polska. Intervjuer visar dock att det finns ett större behov av studiehandledning än vad som kan tillgodoses.

Enligt grundskoleförordningen ska en elev få studiehandledning på sitt modersmål om eleven behöver det. Det är rektorn som ansvarar för att behovet tillgodoses.

Bedömningsområde: Undervisningstid och val**Bedömning:**

Elever i behov av svenska som andraspråk får inte detta enligt grundskoleförordningens krav.

Författningsstöd:

2 kap. 15 § grundskoleförordningen.

Motivering:

Av intervjuer framgår att skolan inte genomför svenska som andraspråk enligt grundskoleförordningens krav på grund av bristande resurser. Berörda elever får istället "förstärkt svenska" som bland annat innebär riktade insatser avseende elevernas begreppsförståelse. Eleverna ges detta stöd dels i den ordinarie undervisningen eller genom att eleverna går till lärare med ansvar för svenska som andraspråk. Av intervju med rektorn framgår att eleverna både följer kursplanen i svenska och svenska som andraspråk.

Skolinspektionen vill klargöra att elever som bedöms vara i behov av svenska som andraspråk har rätt till denna undervisning och att beslutet fattas av rektorn. Det är viktigt att beakta att svenska som andra språk är ett ämne med egen kursplan som ska genomföras istället för svenska.

Beskrivning av Knaftens skola

Tabell 1: Antal elever på Knaftens skola

Knaftens skola	Antal elever
Förskoleklass	7
Grundskola	27

Källa: Skolans uppgifter, mars 2011

Knaftens skola är belägen 15 kilometer söder om Lycksele. Utbildningen omfattar förskoleklass, grundskolans årskurser 1–6 samt fritidshem. Bedömningen av skolbarnomsorgens verksamhet redovisas i ett särskilt kommunövergripande beslut.

Eleverna vid Knaftens skola är organiserade i åldersheterogena klasser, fördelade i förskoleklass och grundskola 1 till 3 samt årskurserna 4 till 6. Förskoleverksamhetens 5 åringar arbetar delar av dagen tillsammans med förskoleklassen. Rektorn ansvarar också för Umgransele skola och Södermalmsskolan som omfattar förskoleklass och grundskola till och med årskurs 6. Därtill ansvarar rektorn för förskoleverksamheten i Södermalm och Örträsk.

I skolan främjas arbetet med pedagogisk uteverksamhet, internationellt samarbete, prioriterade insatser i matematik samt skriv- och läsutveckling. Vid skolan genomförs vidare insatser för att stärka kompetensen i naturorienterande ämnen.

Tillsynsprotokoll för Knaftens skola

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

☐

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

☒

Lärarnas bedömning och utvärdering

☒

Rektorns ansvar för uppföljning och

utvärdering

☒

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

☐

Tillit till elevens förmåga

☐

Trygghet och studiero

☒

Enskild elevs rätt

Bedömning

☐

Undervisningstid och val

☐

Särskilt stöd

☒

Studie- och yrkesvägledning

☐

Avgifter

☐

Rektorns beslutsfattande

☐

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Kunskapsresultaten har inte kunnat bedömas i sin helhet på grund av att skolan saknar en sammanställning av kunskapsresultaten i årskurs 3 i svenska, svenska som andraspråk och matematik och i årskurs 5 i samtliga ämnen. Se vidare bedömningsområde Rektors ansvar för uppföljning och utvärdering.

Huvudområde: Pedagogisk utveckling och ledning av skolan

Bedömningsområde: Fokus på skolans uppdrag

Bedömning:

Rektorn behöver i sitt dagliga arbete ta större ansvar för elevernas utveckling och lärande.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2. Mål och riktlinjer, avsnitt 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Av intervjuer med rektorn och personal framgår att rektorn inte fullt ut tar ett pedagogiskt ledningsansvar för skolan. Enligt rektorn har verksamhetsbesöken begränsats på grund av hög arbetsbelastning. Personal bekräftar denna bild och ger uttryck för behov av ökade möjligheter till gemensamma samtal om pedagogiska utvecklingsfrågor. Vidare framkommer av intervju med rektor och dokumentation att rektorn inte har en tydlig bild av måluppfyllelsen i samtliga ämnen. Sammantaget saknar rektorn viktiga underlag för att följa upp och leda skolans utvecklingsarbete mot ökad måluppfyllelse.

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

De individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen som skolan upprättar uppfyller inte grundskoleförordningens krav.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering:

Individuell utvecklingsplan med skriftliga omdömen

I Knaftens skola har alla elever en individuell utvecklingsplan med skriftliga omdömen som redovisas i en gemensam mall för skolan. Av de skriftliga omdömen Skolinspektionen tagit del av framgår inte alltid en tydlig bedömning av elevernas kunskapsut-

veckling i relation till målen. Skolinspektionen konstaterar också att eleverna inte får omdömen i de enskilda ämnena som ingår i det samhälls- och naturorienterande ämnesblocken.

Skolinspektionen vill klargöra att även om eleverna har ämnesövergripande undervisning i natur- och samhällsorienterande ämnen ska skriftliga omdömen om kunskapsutvecklingen ges i varje ämne som eleven får undervisning i. Detta är ett krav från och med årskurs 5 då kursplanerna har mål att uppnå i alla ämnen. Kravet att ge skriftliga omdömen gäller även ämnena teknik och modersmål.

Bedömningsområde: Rektors ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Rektorn tar inte ansvar för att skolans kunskapsresultat regelbundet följs upp och utvärderas.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § skollagen

Lpo 94, avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag

Lpo 94, 2.8 Rektorns ansvar

Motivering:

Enligt läroplanen ansvarar rektorn för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen. Det är viktigt att resultaten följs upp och utvärderas både på individ- och skolnivå så att nya metoder kan prövas och utvecklas. Genom att sammanställa resultaten på skolnivå kan rektorn följa och utvärdera resultaten över tid samt exempelvis se skillnader mellan kön och ämnen.

Skolan har ingen övergripande sammanställning av resultaten i alla ämnen på skolnivå i förhållande till de nationella målen i årskurs 3 i svenska, svenska som andraspråk och matematik och i varje enskilt ämne i årskurs 5. Därmed saknar rektorn viktiga underlag för att kunna följa upp och analysera om skolans verksamhet är utformad på ett sätt som ger eleverna möjlighet att nå de nationella målen för utbildningen. Av skolans kvalitetsredovisning och intervju med rektorn framgår att det främst är resultaten på de nationella ämnesproven som följs upp och utvärderas.

Skolinspektionen vill framhålla vikten av att lärarnas bedömning av om eleverna uppnått målen i årskurs 3 och årskurs 5 sammanställs på skolnivå. Detta ska göras i svenska, svenska som andraspråk och matematik i årskurs 3 och i varje enskilt ämne i årskurs 5.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolans årliga plan mot kränkande behandling motsvarar inte kraven i skollagen.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § Skollagen

Motivering:

Knaftens skola har en plan mot kränkande behandling som avser läsåret 2010/11. Planen innehåller bland annat exempel på förebyggande åtgärder som generellt genomförs på skolan och rutiner för hur personalen ska agera när ett barn upplevt sig utsatt för kränkande behandling. Av planen framgår dock inte att de insatser som där beskrivs utgår från en aktuell kartläggning av de behov som identifierats vid Knaftens skola. Planen saknar vidare en redogörelse för vilka åtgärder som skolan avser påbörja eller genomföra under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts föregående läsår redovisas inte i planen.

För stöd i arbetet med planen mot kränkande behandling se Skolverkets allmänna råd och kommentarer för att främja likabehandling och förebygga diskriminering och kränkande behandling. Se även Diskrimineringsombudsmannens, Barn- och elevombudsmannens och Skolinspektionens handledning för att utforma en likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling (2009).

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Skolans åtgärdsprogram uppfyller inte kraven i grundskoleförordningen.

Författningsstöd:

5 kap. 1 § grundskoleförordningen

Motivering:

Knaftens skola utarbetar åtgärdsprogram för de elever som är i behov av särskilt stöd. De program Skolinspektionen tagit del av saknas tydliga behovsbeskrivningar och fokus ligger mera på elevernas svårigheter. Vidare framkommer inte när och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

För stöd i utarbetandet av åtgärdsprogram se Skolverkets allmänna råd och kommentarer för arbetet med åtgärdsprogram (SKOLFS 2008:25)